

Az erdőgazdaságban súlyos károkat okozó gombakárosítók ellen jelenleg csak a csemetekertekben, szaporítótelepeken és esetleg az erdősitésekben fellépők ellen tudunk eredményesen védekezni. A csemetekertekben a védekezés lehetősége általában megvan a gombakártevők ellen. Az erdősitésekben az alkalmas védőszerek kijuttatása vízhiány miatt olykor jelentős problémát okoz. A fejlődés várható útja transzlokálódó szereknek az alkalmazása, amelyek granulátum formájában juttathatók ki. A liztharmatok ellen ilyen granulátumot már sikerrel alkalmaztak külföldön.

A fenyőcsemetéknak fóliaházakban történő nevelése, az erdősitési anyagnak „Paperpot” módszerrel történő előállítására újabb, ma még teljes mértékben át sem tekinthető problémákat vet fel. Itt ugyanis számolnunk kell a csemetedőlés fokozottabb mértékű fellépésével. Ezenkívül esetenként olyan kórokozók megjelenésével, amelyek a szabadban történő termesztéskor nem vagy csak ritkán lépnek fel. A csemetedőlés elleni megfelelő védelmet az itt felhasznált anyagok megfelelő fertőtlenítésétől és csávázószerek alkalmazásától várhatjuk.

A számottevő kárt okozó rovarok nem a csemetekertet, hanem inkább az erdősitéseket és a faállományokat veszélyeztetik. A klórozott szénhidrogének kivonási ill. megszüntetési programjának megfelelően korábban az erdőgazdaságban általánosan elterjedt szerek ma már nem használhatók. Ezekre pedig már megfelelő technológiai módszerek voltak kialakítva és segítségükkel számos fontos erdőgazdasági károsító ellen eredményesen lehetett védekezni. Ma az a helyzet, hogy egyes esetekben sikerült megtalálni a megfelelő helyettesítő védőszereket, más esetekben azonban még mindig érezzük ezeknek a hiányát.

Jelenleg mintegy 160 gomba- és rovarellenes, 50 gyomirtó és 10 egyéb típusú növényvédőszer van forgalomban. Évente újabb és újabb szerek jelennek meg a piacon, ugyanakkor számos közülük — elsősorban exportból származó — eltűnik, vagy kivonják a forgalomból. A mezőgazdaságban az új szereknek a bevezetését széles alapokon nyugvó vizsgálatok előzik meg, amelyeknek végrehajtói elsősorban a Növényvédelmi Állomások. Mivel növényvédőszer sajátos erdőgazdasági károsítók ellen mind hazánkban, mind az egész világon csak kivételesen kerülnek előállításra, ezért a mezőgazdaság számára készített védőszerek adaptálási munkája nagyon fontos lenne. Ezeknek a szereknek erdőgazdasági célokra történő alkalmazásával általában probléma, hogy sajátos erdőgazdasági viszonyok miatt gyakran nagyobb mennyiség felhasználása válik szükségessé. Az ezzel járó fokozott veszélyt számottevően csökkenti az a tény, hogy a kezelt növények nem kerülnek emberi vagy állati felhasználásra, továbbá az, hogy ezek erdőgazdasági felhasználására ritkán és nem rendszeresen kerül sor. Véleményem szerint az engedélyezett növényvédőszer erdőgazdasági alkalmazhatósága rendszeres kipróbálásának hiánya ma az egyik legnagyobb problémája az irtóvédekezési eljárások szélesebb körű alkalmazásának.

Káráll János

AZ ERDŐMŰVELÉS MŰSZAKI FEJLESZTÉSÉNEK ÜZEMI GONDJAI

A szocializmus építésének tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a gazdaságpolitikában kettős társadalmi érdekekkel kell számolnunk. A termelés hatékonyságának növelése, az emberi viszonyok kedvező alakítása az erdőgazdálkodásban is követelményeket támaszt. E célkitűzések szolgálatában az erdőnek — mint gazdasági erőforrásnak szerepét — a VII. Erdészeti Világkongresszus deklarál-

ciója a hármas funkció megfogalmazásával világosan meghatározta. A faanyag termesztés, az emberi környezet egyensúlyának fenntartása, az emberi pihenésnek, üdülésnek, felfrissülésnek szolgálata új távlatokat nyit az erdőművelés műszaki fejlesztésében is.

A fatermesztés változatlanul kiemelkedő szerepet tölt be a fagazdálkodásban. Az erdészeknek fel kell ismerniök a ma lehetőségeit, hogy az 1040/1954. MT. sz. határozat óta eltelt két évtized extenzív gyakorlatában elért eredmények a fakészlet megújításában, a bővített újratermelésben a mai intenzív fejlődésnek korszakában újabb eredményekkel szolgálják az ágazat súlyát. A növekvő faanyag szükséglet kielégítésére való törekvés azt a kötelezettséget rója az erdőgazdaságokra, hogy a fatermelő bázist mind extenzív, mind intenzív úton bővítsék.

A racionális földhasznosítási elv elfogadása után újból jelentős terület szerezhető erdőtelepítésre. A tervező szervek adatai távlatban 800—900 ezer hektár mezőgazdasági terület kibocsátásával számolnak, melynek nagy része a hármas funkció betöltését szolgáló erdősítésre kiválóan alkalmas. Időszerű ezért az erdőművelés műszaki fejlesztésének néhány üzemi gondját társadalmi egyesületünk fórumain is körvonaloznunk.

Biztosítani kell mindenképp előtte a személyi feltételeket. Az erdészeti hierarchiájában két kulcsfontosságú szerv termelési biztonságának megőrzése ma is aktuális. Az erdészterület és az erdészet a korszerű erdőművelés, fatermesztés alapjaira. Távlatban gondolkodni, a jövőt hivatással, szakmai fegyelemmel párosult elmélyültséggel csak a hosszú ideig egy helyen dolgozó erdész, s az átszervezésektől nem háborgatott erdészeti képes. Ezt bizonyítják elődeinktől örökölt, biológiai egyensúlyban tartott tartamosan nagyhozamot biztosító erdőtájak. A szakmai utánpótlás érdeklődése az erdészeti iránt e két klasszikus kategória fenntartásától függ. Ez ad szocialista társadalmi viszonyok között is a fatermesztésben nélkülözhetetlen tulajdonosi szemléletet, mely mindenkor mozgató rugója volt a több és gazdaságosabb termelésnek.

A tárgyi feltételek sorában első helyen kell szerepeltetnünk újabb, a mezőgazdaság által kibocsátott területeknek fagazdasági kezelésbe vételének sürgősségét. Az ország erdősültségének 12,6%-ról 16%-ra emelése során végrehajtott több száz ezer hektár erdősítő munka végrehajtásakor korszerűsödött a technikai bázis, biztonságosabbá vált a racionális erdőnevelés, kialakult minden termőhelyen a technológia, s ez biztos bázisa lehet a hármas funkció valamelyikét szolgáló újabb erdő létesítésének.

A termőhelyi tényezők között döntő szerepet tölt be a vízháztartás. Az erdőművelőknek egyre jobban kell figyelniök az intenzív kultúrtevékenységet folytató vízügyi szervek növénytermesztést szolgáló — lecsapoló, öntöző — tervezői és kivitelezői munkáira. A fafajpolitika érvényesítése az üzemtervek adta célállományok keretein belül variációs lehetőségek mérlegelését teszi szükségessé, a nagyszabású vízrendezési munkák természet átalakító hatása folyamataiban.

Az erdőművelésnek új termelési eszköze a kemizálás, egyúttal környezetpusztítója is. A vegyszeres növényvédelem káros hatása az erdő életközösségében ma még nehezen mérhető fel, de az alkalmazás kiterjedése és intenzitása nagy veszélyt rejthet magában. A nagyhozamú fajtákkal dolgozó erdőművelő nem nélkülözheti a növényvédelemben a tömegesen fellépő károsítók leküzdésére ezeket az anyagokat, és módszereket, korlátozni kell azonban a pihenést, üdülést, felfrissülést szolgáló erdőkben és a vízgűjtő területeken e veszedelmes módszereket.

Az erdőművelés intenzitása a fagazdaságban is időszerűvé tette zárt fatermesztési rendszer kialakítását. Főleg a természetés jövedelmezősége követeli meg elsősorban a nyárasításban és a fenyesítésben a tömegtermelést. A zárt rendszer elemei a fatermesztésben: a fajta, a technika, a technológia.

A fajta gondozója a növénynemesítésre hivatott ERTI lehet. Az előállított kiváló termőképességű és nagyhozamú fajta tömeges előállítása során fel kell adni a csemeteellátásban az önellátás elvét. A nagyüzemű csemetermelésre berendezett, kijelölt üzemek állíthatják elő mindenkor az erdősítés szükségleteit.

Az erdősítéseket végrehajtó szervezetek *technikai bázisa* a talajelőkészítéstől az erdőnevelés minden fázisáig korszerű szinten tartandó. A gépsor valamennyi elemének üzembiztosan kell rendelkezésre állnia, hogy a mindig kampányfeladatnak tekinthető erdősítés során ellátási gondok nélkül tudjuk a feladatot korszerűen, rövid idő alatt nagy területen végrehajtani.

A *technológiákat* a tudomány a gyakorlattal szövetkezve alakította ki, és a legszorosabb együttműködéssel korszerűsíthetők e rendszerek. Elméletileg tisztázott a legtöbb kérdés. A gyakorlati alkalmazásban a termőhelyi adottságok időnként változtatást követelhetnek meg, s ezeket rugalmasan kell az erdőgazdának mérlegelnie.

A fatermesztés minden fázisában egy cél vezetheti az erdőnevelőket: a több, jobb minőségű, s olcsóbban előállítható faanyag megtermelése, valamint az erdők sokoldalú használatának biztosítása a modern társadalom embere számára.

Pályázati felhívás

Az Országos Erdészeti Egyesület jelíges pályázatot hirdet az V. ötéves terv szakmai közgazdasági szabályozórendszerének társadalmi előkészítése céljából „Az erdőművelés jelenlegi elszámolási rendjének javasolt módosításai az V. ötéves tervidőszakra vonatkozóan” címmel.

A pályázatoknak a következőkre kell részletesen kitérniök:

1. A fajajpolitikai célkitűzések megvalósítására irányuló jelenlegi ösztönzési rendszer (egységárok, felárak) tapasztalatainak elemzése.
2. A nemesített szaporítóanyag alkalmazásának technológiai követelményei és hatása az erdősítési munkák önköltségére.
3. A burkolt gyökerű csemetek alkalmazásának technológiai követelményei és hatása az erdősítési munkák önköltségére.
4. Az állománynevelés terén alkalmazható új, racionális technológiák, azok hatása az önköltségre.
5. Az erdősítések műszaki átvételében érvényesítendő szakmai követelmények az erdőtelepítés, valamint a mesterséges, a természetes mageredetű és a természetes sarjeredetű erdőfelújítások esetében.
6. A nevelővágások egységáras elszámolásának szakmai feltételei.
7. Jogszabályszerkesztési javaslatok.

A pályázatokat bizottság bírálja el. Az arra érdemesnek ítélt pályaművek között kiosztható

egy első díj 3000 Ft és
két második díj 2000—2000 Ft értékben.

A pályázatokat géppel írva, két példányban 1974. november 15-ig kell az Egyesület címére (1061 Budapest, Anker-köz 1.) eljuttatni. A kéziraton és borítékán a szerző személyét feltüntetni nem szabad, hanem csak a jelíget. A szerző nevét és postacímét a jelíggel ellátott külön zár borítékban kell a pályázathoz mellékelni. Valamennyi benyújtott pályamű ellenszolgáltatás nélkül az Egyesület tulajdonába megy át.

A bizottság ez év végéig elvégzi a bírálatot és döntést a díjnyertesek nevének közlésével szaklapjának 1975. februári számában teszi közzé az

Országos Erdészeti Egyesület